

Hankintailmoituksen tai tarjouspyynnön kieli

Kielilaisissa säädetään muun muassa valtion kaksikielisen viranomaisen ja kaksikielisten kuntien velvollisuudesta tiedottaa molemmilla kansalliskielillä. Nämä säännökset koskevat yleisölle suunnattua tiedottamista.

Julkisista hankinnoista annetun lain mukaan tarjouskilpailu kohdistetaan kuitenkin yrityksiin ja yhteisöihin. Näin ollen kielilain säännökset viranomaisten yleisölle suunnatusta tiedottamisesta eivät oikeusministeriön käsityksen mukaan suoraan sovellu julkisissa hankinnoissa suoritettavaan tarjouskilpailuun.

Julkisista hankinnoista annetussa laissa ei ole myöskään säännöksiä hankintailmoituksen tai tarjouspyynnön kielestä. Lain esitöissä todetaan kuitenkin, että tarjouspyyntö voidaan laatia suomen tai ruotsin kielellä taikka jollakin muulla Euroopan unionin virallisella kielellä (HE 50/2006 vp, s. 87). Oikeusministeriön näkemyksen mukaan hankintayksiköllä on kielilain ja julkisista hankinnoista annetun lain säännösten valossa näin ollen lähtökohtaisesti mahdollisuus päättää kielestä tai kielistä, joilla tarjouspyyntö tai hankintailmoitus laaditaan

Kielilain 35 §:n mukaan julkisen vallan on perustuslain mukaisesti huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Viranomaisten tulee toiminnassaan myös edistää molempien kansalliskielten käyttämistä. Lisäksi julkisista hankinnoista annetun lain mukaan hankintayksikön tulee kohdella hankintamenetelyyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä.

Kielilaisissa säädetty kielelliset oikeudet ymmärretään lähinnä yksityishenkilöiden oikeuksiksi. Lain 11 §:n mukaan oikeushenkilöillä, kuten tässä tapauksessa tarjouskilpailuun osallistuvilla yrityksillä, on kuitenkin soveltuvin osin sama oikeus kuin yksityishenkilöillä käyttää omaa kieltään.

Näin ollen menettelyä, jossa hankintailmoitukset valtion kaksikielisissä viranomaisissa tai kaksikielisissä kunnissa laaditaan säännönmukaisesti ainoastaan viranomaisen tai kunnan enemmistön kielellä ja julkaistaan ainoastaan enemmistön kielellä ilmestyvässä lehdessä, ei oikeusministeriön näkemyksen mukaan voida pitää kielilain tavoitteiden mukaisena.

Viranomaisen on harkittava millä kielillä hankintailmoitukset ja tarjouspyynnöt julkaistaan ottaen edellä mainitut kielilain säännökset huomioon tässä harkinnassaan. Esimerkiksi pienten yksityisyri-tysten tai yksittäisten elinkeinonharjoittajien yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien takaamiseksi voi olla olennaista, että hankintailmoitus tai tarjouspyyntö julkaistaan molemmilla kansalliskielillä.

Tarjousten kieli

Tarjouspyynnössä on julkisista hankinnoista annetun lain 41 §:n mukaan ilmoitettava kieli tai kielet, joilla tarjoukset on laadittava. Hankintayksiköllä on näin ollen lähtökohtaisesti oikeus päättää myös siitä, millä kielillä tarjouksia otetaan vastaan. Ilmoitettaessa kielistä, joilla tarjoukset on tehtävä, on valtion kaksikielisen viranomaisen tai kaksikielisen kunnan kuitenkin huomioitava suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun.

Hankinnan kohteen merkitys (kielilain 25 §)

Oikeusministeriö kiinnittää erityistä huomiota hankinnan kohteen merkitykseen siinä, että kansalaisten kielelliset oikeudet toteutuvat myös hankinnan tuloksessa.

Kielilain 25 §:n mukaan viranomaisen on varmistettava, että annettaessa julkinen hallintotehtävä yksityisen hoidettavaksi, palvelu toimii samalla tavalla kuin jos viranomainen itse huolehtisi palvelusta. Palvelun taso ei saa laskea siksi, että tehtävää hoitaa yksityinen. Näin ollen kun kaksikielinen viranomainen kilpailuttaa palveluitaan, on hankintamenettelyssä varmistettava, että hankinnan tulos, yksityiseltä palveluntuottajalta ostettu palvelu, toimii valtiolla ja kaksikielisissä kunnissa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Palveluiden toimivuus molemmilla kansalliskielillä tulee näin ollen varmistaa jo hankintamenettelyn yhteydessä. Tämä tarkoittaa, että palvelu molemmilla kielillä kirjataan tarjouspyyntöön tai hankintailmoitukseen selvästi hankintalain 41 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseksi ehdokkaiden tai tarjoajien ammatillista pätevyyttä koskevaksi tai muuksi vaatimukseksi. Palvelua kansalliskielillä ei voida näin ollen asettaa ainoastaan tarjouksen vertailuperusteeksi tai laatukriteeriksi. Tarjoajan tulee kyetä julkisista hankinnoista annetun lain 46 §:n mukaisesti osoittamaan, että tarjottu palvelu pystytään toteuttamaan kansalliskielillä tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

Suomen- ja ruotsinkieliset palvelut on myös mahdollista kilpailuttaa erikseen. Jos palvelua tarvitaan muillakin kielillä, voidaan myös nämä kilpailuttaa erikseen. Palvelu muilla kuin kansalliskielillä on mahdollista asettaa tarjouksen vertailuperusteeksi.

Kun tarjouspyyntöjä tai hankintailmoituksia laaditaan palveluja koskevissa tarjouskilpailuissa, on tällöin oikeusministeriön näkemyksen mukaan varmistettava, että ilmoitukset laaditaan molemmilla kansalliskielillä ja julkaistaan sekä suomen- että ruotsinkielisessä lehdessä.